

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2002/69

Karar Sayısı : 2002/45

Karar Günü : 17.4.2002

R.G. Tarih-Sayı :24.05.2002'de tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Danıştay Onuncu Dairesi

İTİRAZIN KONUSU : 7.12.1994 günlü, 4054 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun"un 39. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin Anayasa'nın 2. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Rekabet Kurulu'nun 27.6.2000 günlü, 00-24/255-138 sayılı kararının kimi bölümlerinin iptali istemiyle açılan davada, 4054 sayılı Yasa'nın 39. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin Anayasa'ya aykırılığı savını ciddi bulan Danıştay 10. Dairesi iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZ KONUSU KURAL

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un itiraz konusu (b) bendini de içeren 39. maddesi şöyledir:

"Madde 39- Kurumun gelirleri Kurumun bütçesini oluşturur ve aşağıdaki gelir kalemlerinden oluşur:

- a) Bakanlık bütçesine konacak ödenek,
- b) Kurulca bu Kanunun 16 ve 17 nci maddelerine göre verilen cezaların yüzde yirmibeşi,
- c) Yayın ve sair gelirler.

Kuruma ait gelirler T.C. Merkez Bankası veya bir devlet bankası nezdinde açılacak bir hesapta toplanır. (b) bendinde belirtilen gelirler cezaların kesinleşmesinden sonra cezanın Hazine veznesine yatırılması esnasında Kurumun ilgili hesabına yatırılır."

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, ilk inceleme raporu, itiraz konusu yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralı ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda

uygulayacakları yasa ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve görevine giren bir dava bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

4054 sayılı Kanun'un 39. maddesinin birinci fıkrasının itiraz konusu (b) bendinde, "Kurulca bu Kanunun 16 ve 17 nci maddelerine göre verilen cezaların yüzde yirmibeşi" Kurum gelirleri arasında sayılmış, ikinci fıkrasında da Kuruma ait gelirlerin T.C. Merkez Bankası veya bir devlet bankası nezdinde açılacak bir hesapta toplanacağı, (b) bendinde belirtilen gelirlerin cezaların kesinleşmesinden sonra cezanın Hazine veznesine yatırılması esnasında Kurum'un ilgili hesabına yatırılacağı belirtilmiştir.

Davacının 4054 sayılı Yasa'nın 4. maddesinde gösterilen yasaklanmış faaliyetlerde bulunduğu gerekçesiyle 16. maddesi uyarınca verilen para cezasına ilişkin Rekabet Kurulu Kararı'nın kimi bölümlerinin iptali istemiyle açtığı davada, Danıştay 10. Dairesi Yasa'nın 39. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine ilişkin Anayasa'ya aykırılık savını ciddi bularak 16. maddesi yönünden iptali için başvurmuştur.

Dava konusu uyuşmazlık Yasa'nın 4. maddesiyle yasaklanan faaliyetlerin saptanmasındaki usul ve esaslarla uygulanan para cezasına ilişkindir. Yasa'nın 39. maddesinin itiraz konusu birinci fıkrasında ise Rekabet Kurumu'nun gelirleri sayılmakta itiraz konusu (b) bendinde belirtilen ve Yasa'nın 16. ve 17. maddelerine göre verilen para cezalarının yüzde yirmibeşi de anılan gelirler arasında yer almaktadır.

Bu durumda Rekabet Kurumu'nun gelirlerine ilişkin itiraz konusu kuralın bakılmakta olan davada uygulanma olanağı bulunmadığından başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

Bu görüşlere Yalçın ACARGÜN, Aysel PEKİNER ve Tülay TUĞCU katılmamışlardır.

IV- SONUÇ

7.12.1994 günlü, 4054 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun"un 39. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi, itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin davada uygulayacağı kural olmadığından, buna ilişkin başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, Yalçın ACARGÜN, Aysel PEKİNER ile Tülay TUĞCU'nun karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 17.4.2002 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Samia AKBULUT
Üye	Üye	Üye
Yalçın ACARGÜN	Sacit ADALI	Nurettin TURAN

Üye	Üye	Üye
Aysel PEKİNER	Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU
Üye		Üye
Ahmet AKYALÇIN		Enis TUNGA

KARŞIOY YAZISI

Rekabet Kurulu Kararı ile, davacı şirketin de aralarında bulunduğu üretici firmaların Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun'un 4. maddesinde öngörülen uyumlu eylemin oluşması sonucunda bayilerin satış fiyatını yükseltmeleri nedeniyle haklarında anılan Yasa'nın 16. maddesinin ikinci fıkrasına göre para cezaları uygulanmıştır. Bu kararın iptali istemiyle açılan davada, 4054 sayılı Yasa'nın 16. maddesi ile birlikte 39. maddesinin (b) bendinin Anayasa'ya aykırılığının ileri sürülmesi üzerine Danıştay Onuncu Dairesi, Yasa'nın 39. maddesinin (b) bendini, 16. madde yönünden Anayasa'nın 2. maddesine aykırı bularak iptali istemiyle başvurmuştur.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun'la, mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarının önlenmesi, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasının sağlanması amaçlanmıştır. Yasa'da, rekabeti sınırlayıcı anlaşma, uyumlu eylem ve kararlar şeklinde ortaya çıkan yasak faaliyetlerin tanımı yapılmıştır. 4054 sayılı Yasa ile mal ve hizmet piyasalarının serbest ve sağlıklı bir rekabet ortamı içinde teşekkülünün ve gelişmesinin sağlanması görevi Rekabet Kurumu'na verilmiş ve yasaklanan faaliyetler ve hukuki işlemler hakkında, başvuru üzerine veya re'sen inceleme, araştırma ve soruşturma yaparak kurallara aykırı davranıldığına saptanması üzerine idari para cezası uygulamak görev ve yetkisi ise Rekabet Kurulu'na verilmiştir. Kurul, Yasa'nın 16. maddesine göre, teşebbüs niteliğindeki gerçek ve tüzel kişiler ile teşebbüs birlikleri ve/veya bu birliklerin üyelerine para cezası verir. Kurulun Yasa'nın 16. ve 17. maddelerine göre belirlediği cezaların yüzde yirmi beşi ise Yasa'nın 39. maddesinin (b) bendine göre Kurumun gelirleri arasında gösterilmiştir.

Buna göre 4054 sayılı Yasa kapsamındaki aykırılıkların Rekabet Kurulu tarafından saptanması durumunda Yasa'da öngörülen idari para cezası verilecek ve bunun yüzde yirmi beşi de kesinleşmesinden sonra cezanın Hazine veznesine yatırılması esnasında Kurum'un ilgili hesabına yatırılacaktır. Bu durumda uyuşmazlık konusu olayda Yasa'nın 4. maddesi ile 16. maddesi ve 39. maddesinin (b) bendi, birbirini izleyen ve aykırı durumda uygulanması zorunlu kuralları içermektedir. Başka bir anlatımla Yasa'nın 39. maddesinin (b) bendine göre Rekabet Kurumu'nun ilgili hesabına yatırılan para cezası, yasaklanan davranışların saptanması nedeniyle Kurulca kararlaştırılan para cezasının yüzde yirmi beşidir.

Dava dilekçesinde, Rekabet Kurumu'nun gelirleri arasında Kurul'ca verilen cezaların da yer almasının, verilecek kararlarda tarafsızlık ilkesinin gözetilip-gözetilmediği kuşkusuna neden olduğu gibi Kurul'un bağımsızlığına gölge düşürebileceğinden söz edilerek hukuk devleti

Esas Sayısı : 2002/69
Karar Sayısı : 2002/45

ilkesinin zedelendiğinin ileri sürülmesi karşısında Yüksek Mahkeme; hukuk devletinin özünde yer alan adaletin korunması ve hukuk güvenliğinin sağlanması amaçlarına aykırılık oluştuğunu kabul etmiştir.

Uyuşmazlığın esasının çözümü sonucunda para cezası kesinleştiğinde yüzde yirmi beşi Kurum'a gelir kaydedileceğine göre 4054 sayılı Yasa'nın 39. maddesinin (b) bendinin, 16. madde yönünden Anayasa'ya aykırılığını ileri sürerek başvuruda bulunmaya, bu konuda esasa ilişkin karar verecek olan Danıştay Onuncu Dairesi yetkilidir.

Açıklanan nedenlerle başvuran Mahkeme'nin bu konuda yetkili olduğu düşüncesi ile çoğunluk görüşüne karşıyız.

Üye

Yalçın ACARGÜN

Üye

Aysel PEKİNER

Üye

Tülay TUĞCU